

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce: Dějiny obchodu s indonéským kořením
Autor: Bc. Zuzana Hrnčířová
Počet stran: 74
Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Pokorný, PhD.
Rok odevzdání: 2014

Cílem předkládaná bakalářská práce, dle úvodních slov v Abstraktu, je shrnutí důležitých událostí v historii obchodu s indonéským kořením vedeným Evropany. Se znalostmi dané problematiky se zdá nevyhnutelné nastolit otázku, může-li být práce o obchodu s indonéským kořením, o jehož historii byly popsány tisíce stran, a to především holandskými a indonéskými autory, v něčem přínosná, a zda nebude jen opakovat již publikované informace. Zda se Zuzana tohoto nebezpečí vyvarovala, přiblížím v následujících řádcích.

V Úvodu autorka doplňuje informace Abstraktu tím, že vymezuje hlavní obsahový rámec práce na historické období holandského obchodu s indonéským kořením. Dále představuje vnitřní strukturu práce i důvody, díky kterým si zvolila dané téma, bohužel zůstává jen u důvodů obecných, vysvětlení ryze osobního zájmu bohužel chybí. Naopak potěší první z uvedených důvodů, který odkazuje na vědomí o širších historicko-politických konsekvencích vyplývajících z obchodu s cizokrajným kořením, a tedy ukazuje, že autorka si je vědoma tematických přesahů spojených s tématem.

Vlastní práce je členěna do tří hlavních částí: 1. Geografické vymezení regionu – ostrovy koření, 2. Indonéské koření a 3. Historie obchodu s indonéským kořením. Tyto části jsou dále děleny na jednotlivé kapitoly, v první a ve druhé části pak i na podkapitoly.

V první části pojmenované Geografické vymezení regionu – ostrovy koření, se po až encyklopedicky strohém vymezení oblasti tzv. „Ostrovů koření“ dostáváme k podrobnějšímu popisu jednotlivých ostrovů či skupinám ostrovů a to v kapitole 1.1 Ostrovy koření. První část kapitoly zaujímá výčet ostrovů patřících do užšího vymezení práce, na něj navazuje odstavec s velmi důležitými informacemi vysvětlujícími proč právě tyto ostrovy byly a vlastně stále jsou příhodné pro pěstování koření (s. 10). Následuje stručný, nikterak však nedostatečný, historický exkurz, ve kterém jsou uvedeny základní informace o historii oblasti včetně rané evropské přítomnosti a období kolonialismu (s. 10-11). Následuje osm podkapitol charakterizujících jednotlivé ostrovy či skupiny ostrovů. Tato část je stále jen tematickým úvodem a tak je potěšující, že není příliš rozsáhlá a soustředí se jen na obsahově nezbytné informace.

Ve druhé části práce s názvem Indonéské koření, je vysvětlen obsah slova koření a je zvoleno šest druhů koření jako modelový příklad (s. 15). Bohužel se nedovíme nic o důvodech vedoucích k této selekci, jakkoli tyto jsou většinou potenciálních čtenářů obecně známé. Jen krátká informace v posledním odstavci (s. 15) říká, že muškátovník a hřebíčkovec na Ostrovech koření rostly odjakživa, stejně tak jako galgán, kurkuma a zázvor, ale pepřovník a skořicovník byly dovezeny. Žádné další vysvětlující informace se bohužel nedočkáme. Každý z druhů (muškátovník, hřebíčkovec, pepřovník, skořicovník, zázvor, kurkuma a galgán) je nejprve charakterizován z botanického, historicko-ekonomického a následně kulinářského hlediska. Nedílnou součástí jsou také informace o přítomnosti účinných látek, díky kterým má každý druh koření svou specifickou chuť.

Úryvky ze středověkých a novověkých cestopisů nebo zpráv, které dobovým jazykem přibližují tehdejší pohled Evropanů na jednotlivé druhy koření, jsou vítaným zpestřením odborného textu a lze za tento nápad autorku jen pochválit.

Třetí část práce, 3. Historie obchodu s indonéským kořením, je rozdělena do osmi kapitol, přičemž hned ta první, 3.1 Evropa a koření před počátkem evropských zámořských výprav, je ukázkou logicky vystavěného a především informačně hodnotného textu. Neváhal bych ji dokonce označit za nejkvalitnější část práce (spolu s kapitolami 3.4 a 3.5). Obsahově se věnuje historii používání cizokrajného koření v Evropě a velmi kultivovanou, přesto poučnou formou vytváří kompendium znalostí nutných pro pochopení širších geopolitických aspektů obchodu s kořením ve středověké a novověké Evropě (s. 27-31).

Následující kapitoly popisují počátky zámořských plaveb a obchodu s kořením ve vybraných evropských zemích podílejících se v největší míře na obchodu s kořením, konkrétně Portugalsku, Španělsku, Anglii a Holandsku, kterému je věnována největší část práce (Kapitoly 3.4 Založení Východoindické společnosti a vstup Holandska do obchodu s kořením a 3.5 Holandská přítomnost v Indonésii po založení Východoindické společnosti [dále jen VOC]). Vlastní text je velmi přehledný a logicky stavěný, což velmi usnadňuje orientaci v něm. Autorka zde projevila schopnost soustředěné práce s výběrovou literaturou, což vyústilo ve velmi kvalitní souborný úvod o počátcích holandské přítomnosti na území dnešní Indonésie (s. 48-53). Bohužel i v těchto obsahově a informačně povedených pasážích, se objevují dílčí formální nedostatky, konkrétně např. v poznámce pod čarou č. 153, které by bezesporu slušelo zkrácení a dodržení již dříve užívaného stylu při psaní biografických medailónků, tak jako např. v případě poznámek č. 131 a 132. Kapitulu 3.6 Anglie a její role v obchodu s indonéským kořením, lze opět charakterizovat jako přehlednou a logicky vystavěnou.

Kapitola 3.7 Konec zlaté éry obchodu s kořením, přináší informace objasňující důvody upadajícího zámořského obchodu s kořením, přičemž neopomene, na rozdíl od většiny ostatních prací, zmínit vliv jiných komodit/pochutin, jejichž stoupající dovoz do Evropy tento úpadek způsoboval (např. kakao, vanilka, káva a tabák – vše na s. 57). Bohužel ani zde se autorka nevyvarovala občasných formulačně-logických nedostatečností a tak se např. dozvídáme, že: „...koření však nedovedlo kopírovat vývoj světové ekonomiky, což se stalo jeho záhubou“. Bližší vysvětlení napsaného však není připojeno.

Kapitola 3.8 Zánik VOC, představuje symbolické zakončení práce pojednávající o v minulosti tolik výnosném obchodu s asijským (sic indonéským) kořením. Zánikem VOC vlastně skončil zlatý věk obchodu s muškátovým květem a plodem, hřebíčkem, skořicovníkem aj. i zlatý věk evropského kolonialismu v JV Asii. V této části práce však postrádám zásadní informaci, že mezi důvody konce musíme počítat také vzájemné soupeření jednotlivých evropských mocností o ekonomicko-politické sféry vlivu, přičemž významnou roli zde sehrála snaha narušovat soupeři jeho obchodní trasy i zdroje, jak to činili např. Britové a Francouzi, kteří propašovali semínka muškátovníku na Grenadu aj.

Mám-li zhodnotit předkládanou bakalářskou práci, mezi její neoddiskutovatelné klady patří konečná podoba textu vycházející z relevantních bibliografických zdrojů, které jsou vytěženy skutečně ku prospěchu práce, a formální náležitosti včetně poctivě vedeného poznámkového aparátu a citačních náležitostí, které snesou ta nejvyšší měřítka vyžadovaná pro tento druh práce. Struktura textu je jasně ohraničená, bez gramatických chyb, a přestože Zuzana měla během psaní občasně tendence sklouzávat k nepodstatným

doplňujícím informacím a být v některých formálních náležitostech práce nejistá, v konečném textu se žádný z těchto nedostatků neobjevil. V obecné rovině tak práce bez zaváhání odpovídá na základní tematické otázky, tedy Kde?, Co?, Kdo a proč? a ukazuje, že autorka je schopna se vypořádat s odborným textem se ctí, přestože se to pro ni samotnou zpočátku jeví jako nesnadný úkol. K záporům práce, jak již bylo několikrát uvedeno výše, patří autorčina občasná jazyková a formulační neobratnost a nedodržování jednotného formálního stylu.

S přihlédnutím k výše řečenému hodnotím práci jako **výbornou** a **doporučuji ji k obhajobě** bez výhrad.

Vypracoval: Mgr. Ondřej Pokorný, PhD.

V Praze, dne 5.2.2015